

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 15 кр. від стрічки.

Чуже під лісом

— добачили московські «Новости». Згадуючи на днях про чесько-німецьку справу в Австрії, хвалять «Новости» старого Рігера за те, що він на зборах староческих мужів довіря у Празі кликав Чехів і Німців до помирення. Помирення таке — кажуть «Новости» — тим конечнійше, позаяк в Австрії починає рости германський іредентизм, що міг би для чеського народу стати в будуччині дуже грізним. Німців годі в Чехії знеговати, они набули собі в тім краю горожанське право. Відтак ставлять «Новости» питане, хто міг би порішити чесько-німецький спір? Чи цісар? Годі! До сего компетентний лише парламент, а поладнав би він сей спір тим ладом, що проголосив би рівноправність обох язиків в чеських землях. Про успіх не можна сумнівати ся, бо Чехи знають німецьку, а Німці чеську мову. Накидати Чехам німецьку мову в урядах та судах — се бруталізм.

Таке пишуть «Новости», згадуючи про національне питане в Австрії.

Прочитавши сі стрічки, ми — признаємо ся — счудовались, бо мніне «Новостий» справді європейске. Они велять австрійському парламенту, узнати рівноправність язикову в чеських землях, радять узнати свободний національний розвій народів в Австрії, а накинене німецької мови Чехам в їх прилюднім життю називають бруталністю, від котрої мабуть з відразою відвертають ся. Славно «Новости»! Се дійсний поступ в прасі московській! Се голос, з яким ми мабуть ніколи не стрінулись в московським дневнику?...

Щож сталося? Звідки взялось в «Новостях» так нагло почуванє справедливости? Звідки той лібералізм в національнім питаню? Росія осуджує язиковий центра-

лізм, велить шанувати мову народів, єї свободний розвій в державі, єї право прилюдного уживаня, єї рівноправність! Чи свѣт перевертаєсь?

Ні! Се іронія і гірка іронія! Се проста облуда і фарисейство, бо в державі, звідки той вольнодумний голос залунав, там — як сказав Тарас — «на всіх язиках все мовчить», там крім московської мови жадна друга мова не нажила собі доси права горожанства, там всі народности проскрибовані, засуджені на загибѣль, брутално потоптані, а мови їх викинені з прилюдного життя та зборонені навіть царськими указами, а то — в користь московского язикового централізму.

«Новости» побачили чуже під лісом, а свого під носом не замітили. Они обстають за національною рівноправністю народів в Австрії, а в себе дома помагають всякі народности — московщити війском, чиновництвом, церквою та школою. Се груба іронія, хоч для нас не нова!

Колись станула Москва будьто в обороні України-Руси проти Польщі, а покінчила сю оборону Андрусівским договором, — поділом Руси. Колись станула Москва будьто в обороні української черни проти «козацького панства», а відтак загрила автономію Руси. Колись одушевлялася Катерина вольнодумством французских енциклопедистів і правами «чоловіка», а дома заводила крєпацтво. Колись висилала Москва свої полки на оборону liberum veto польської шляхти, а відтак загарбала Польщу.

І в нашім віці не стала Москва иньшою. Балканські народи уміли би багато розказати на тему московского славянофільства і лібералізму.

Ми радимо проте «Новостям», зробити передовсім в себе дома лад на національнім поли, заким би ми могли повірити в їх щирість до австрійских Славян. Указ з 1876 року, котрим проскрибовано руску

мову — ось «бруталність», котру побороти було би обовязком ліберальних (?) «Новостий». Спасіть ся уперш самі, а відтак аж спасайте австрійских Славян.

З боевища.

По поражєню Англичан 30-го жовтня, в слѣдуючих днях окружили Боєри Лядіміс з всіх сторін, а деякі відділи трансвальских і оранських Боєрів посунулись в напрямі полуднево-східнім, на полудне від Лядіміс, щоби перервати залізничний шлях між Лядіміс а приморським містом Дурбаном і в сей спосіб генерала Віте зіволувати. Позаяк притім Боєри знищили телеграфічні лінії між Лядіміс а Дурбаном, то від 31. жовтня нема точних вістий про судьбу Англичан і про дальші бої в Наталі. Можна лише догадувати ся, що Боєри острілюють укріплений табор Вітого, котрому велено за всяку ціну держати ся в Лядіміс так довго дефензивно, поки не наспіють полки Булера з Капштаду. Бюро Райтера доносить під датою 2. падолиста о 10. годині перед полуднем: Нині рано о годині 6-й почав ся бій артилерії під Лядіміс. Результат незвісний. Лондонські дневники подають знов під днем 1-го падолиста вість, що Боєри вже 31. жовтня заняли місцевість Колесберг без опору (на полудне від Лядіміс), що 2. падолиста о годині 11. перед полуднем острілювали місто Коленсо, положене рівнож на полудне від Лядіміс праворуч ріки Тугелі (що ділить Лядіміс від прочого Наталю) і що знищили форт Віліс, що боронить мосту через Тугелю під Коленсо. Припускають навіть депеші англійські, що Боєри висадили сей міст в воздуху вже 1. падолиста. Відтак ще доносить бюро Райтера з перших двох днів падолиста, що Боєри сильно острілювали Лядіміс 2. падолиста, але що під вечір Віте побив на голову Боєрів і загорнув їх весь табор(?).

Страти Англичан від бою під Гленкоа до бою під Лядіміс (20—30 жовтня) в убитих, ра-

ГЕНРИК ПОНТОПІДАН.

На манівцях.

(Далі).

Іван, червоний як вогонь, стояв і дивив ся за ними непорадно. Нарешті завернув коні на з'оранім лані і вів їх далі вдовж бороздами. Властиво не повинно се бути для нього несподіванкою; останніми часами згадувала йому про се Трина. Але не хотів вірити. Був певний, що хоче налякати і тим легше спонукати до подруги, про що вже говорила чираз.

Зразу прийшла йому на гадку мати. Почував ся до того, що повинен ожєнити ся з Триною, а не мав великої до сього охоти. Але коли роздумав сєсю справу, не бачив иньшого виходу. Трина була дівчиною, про яку не можна було сказати нічого злого.

Рішив ся минати на разі матір, доки не успокоїть ся, але сейчас не гадав собі, що нині була субота, коли звичайно приходить домів перебрати ся на недѣлю.

Подумав, що може ліпше зняти від разу бучу і всунув ся тихенько до хати.

Мати стояла в хаті при кафельній печі. Пізнав зараз, що вона знає про все.

Не глянула на нього, не відповіла на його привіт, коли входив; він не говорив також ніщо більше, лише сів на лавці під вікном і закинув від нехочу одну ногу за другу.

Довго не було чути ніякого голосу, крім тихого, жалібного сикунки, в якій мати варила щось.

Нарешті навтямило ся йому так сидіти. Почав свистати тихо. В тій самій хвилю долетіло до нього із від печі знане йому добре, довго здавлюване сапанє, що як вихор в повітрі, оповіщувало бурю... Слухав мовчки.

— Гарні річи плетуть про тебе по селі — почала по хвилі плаксивим голосом і отерла фартушком очі.

Іван не відповів ніщо і почав свистати.

— Гарно ведеш ся! На се було іще доволі часу!...

Іван мовчав як заклятий і дивив ся крізь вікно на рожеві хмарки на небі.

— Як би се була іще якась прилична, чєсна дівчина, яку люди мали би за людину... але такий лах... не має навіть сорочки на тілі... так, так, се-ж всі знають... Хто гадав би се, що ти забудеш ся з такою... Ото, що маю з того, що не жалувала тобі нічого. Що-ж ти гадаєш собі? Пан-отець каже, бо вже дізнав ся про те... він, що був все такий добрий і виrozumий для

тебе, каже, що люди признають тебе дурним. І аби з такою лайдачкою, донькою старого паниці!... се-ж не тайна.

Говорила так досить довго і колотила раз-у-раз швидше в співзвучій ринці, що немов супроводила своїм ніжним голосом її плачливі жалі...

Нараз відвернула до нього голову і сказала змішаним голосом:

— Чи знаєш рішучо, що ти одинокий?

— Розумієть ся — відповів Іван і розсьміяв ся бундючно.

— Так? Хто там знає? — забурмотіла ніби до себе, а по хвилі замітила. Здаєть ся міні, що добре десь глумлять ся з тебе «На Манівцях». Доньки Маріяни не такі дурні. Тяблю добре, як то було з тою крутою Біною торік. Лише трьох їх мало платити, бачить ся.

— Так, але Трина, то не Біна — замітив Іван, як би хотів її пересвідчити. — Одна може бути така, а друга все-ж таки може бути чесна...

— Ет! Бєсѣда! Як би ти тримав ся далеко від неї, не напивав би був собі бѣди. А коли вже здурів, то міг пошукати собі иньшої, і се не було би так шкодило... Але Трина знала добре, бачить ся, що робить.

— Що могла знати? — поспитав Іван і гля-

нених, полонених і пропаних обчислюють самі англійські дневники на 3.500 людей. Значило б се, що Віте з 12.000 корпусу втратив третину.

Допись.

3 Гусятиньщини.

(Збори філії „Просвіти“. Театральне представлення. Оркестра з Увисли. Мemento для духовенства).

І в наше віконце засьвітло сонце, сонечко любе та пожиточне. Минулого року утворилась у нас філія „Просвіти“. — Як всяке діло, так і оно не легке було, але заходами повного енергії а про себе смиренного чоловіка о. Матковського з Босспир—філія таки завязала ся, а дня 1 надоліста с р. відбула другі загальні збори в Копичинцях. Хату відступив посадник, чесний Ілія. — Саля доволі простора — тож і збори хоть силно численні, мали вигідне місце. Дивна річ, що посадник Хоросткова, Русин, з міщанської родини, інтелігент — бо лікар, свого часу нехотів прийняти загальних зборів „Просвіти“, хоть тут про політику і мови бути не може. Чи може набута інтелігенція менче годяща — як простий хлопський розум?...

В Копичинцях справами зборів як і всіми иньшими справами займались всі місцеві Русини а особливо руска інтелігенція, як дійсно на інтелігенцію пристало, бо пішла понад свій обовязок і порозділювала помежи себе прибувших гостей, щоби охоронити їх від голоду і холоду, що приїжджим звичайно по містечках докучають. Піднести тут мусимо передовсім заподатливість і енергію в справі уладження зборів і театрального представлення, д-ра. медицини Сафіяна — що дійсно стає все у першій ряді — коли ходить о працю для руского народа, без всякої притенсії до почесний і подяки.

Самі збори дуже численні почались промовою голови, о. Матковського — дуже відповідною до хвилі і обставин.

Відчити популярні держали п. Гайдукевич і люстратор „Просвіти“, п. Король в приступний спосіб, так що селяни-господарі нетілько інтересно слухали, але і самі в обговорюваню порушених справ живу брали участь. Подавали свої користні досвідди як приміром господар Байдак про нищене шкідник, медведика земельного.

Селяни піднесли самі справу асекурації в „Дністрі“ — робили порівняння в користях, які подає „Дністер“ і загальний голос признав „Дністрови“, що се товариство наше і найдешевше асекує і найкористнійше ліквідує шкоди, так, що в „Дністрі“ перше на увазі страта погорілля, а не свій власний інтерес. Почім загально заохочувано ся до асекурації в „Дністрі“. Господар Бенедаска порушив справу „Підгірської Спілки“, иньчий селянин обговорював справу задаткового товариства в Копичинцях „Згода“.

нув перший раз на маму. В її голосі звучала, така струна, що здивувала його.

— Аа... не даром є сестрою Біни, бачить ся.
— Але-ж їй не можна ніщо закинути — сказав і зморщив легко брови.

— Ах, нема тут що багато говорити.
— Що думаєте сим?
— Були такі, що могли би сказати щось про те. —

— Хто-ж се міг би бути?

— От... бачить ся, він, той великий Павло, що від'їхав торік, він міг би неодноразово розказати, — сказала немов до себе, порпаючи в печі.

— Павло Тунко...

— Так; здаєть ся міні, так називав ся.

— Брехня! — сказав Іван і засьміяв ся сухо.

— О, о, хто там знає.

— Відки се знаєте?

— Не трудно було знати, що щось було між ними. Та-ж він гонив за нею, де лише показала ся, а хиба не даром, думаю. Ліпше було вивідати ся наперед. Се-ж не така велика честь дати ся повісити за когось. Мала одного, могла мати і більше. Хоче затуляти тебе до вілтаря, тому удавала сьвяту, аби замилити тобі очі.

(Далі буде).

Цікаву гадку підніс предсідатель о. Ізидор Кисилевский, сей з душею і тілом син і робітник свого народа, а то гадку, щоби оба товариства просьвітні „Просвіта“ і общество Качковського ділали в згоді.

(Наш дописуватель ентузіазмує ся сею гадкою, радби навіть, щоби, як казав о. Кисилевский, оба товариства злилися в одно. Не відмовляємо щирих інтенцій ні о. Кисилевському, ні нашому кореспондентови, людям горячого патріотизму, але думаємо, що як-раз ся гадка не то, що неможлива до сповнення, але прямо шкідлива. Нехай собі „общество“ Качковського витинає гонки з своїми „Історіями Русин“ Дуди, де московські царі зображені приятелями нашого народа, нехай ширить царо- і православіє — се єго річ! Але не баламутьмо народу, що злука обох товариств можлива, бо тов. „Просвіта“ має занадто красну задачу перед собою і оно не сьміє подати руки товариству з зовсім противними, ба навіть впрост шкідливими для розвою нашого народа цілями. Було би пожаданою річю в інтересі самої „Просвіти“, щоби подібної гадки вдруге на ніяких зборах не підношено. Прим. ред.)

Дуже великою заохотою для учасників зборів були вильосовані добірні насіння і щени. З великим занятєм, яко задаток поступу забирали селяни свої виграні, котрі хоронили як дорогу пам'ятку.

Віче скінчилось пізно около 4. з полудня а вечер був правдивою поживою і научною і забавною, яку учасникам приспорили аматори з Говилова представленням „Наталки“. Без хвалби і пересади Вибірний був так скінчено відданий Новаковским, що аматора обступила інтелігенція і намовляла до вступлення на руску сцену. Другим в ряду був пан Возьний, відданий знаменито. Тож цілість була зовсім добра, народ дивувався своїм здібностям — ба і інтелігенція не жалувалась, хоть певно вибагливіша.

На тім єще не кінець — була бо і своєрідна музика зложена з селян з Увисли, котру раз у-раз знатоки винагороджували оплесками добре заслуженими. Тут вже діло молоденького Турули, сина місцевого пароха, що перебуваючи на фєріях дома, так гарно з'ужиткував вільний час, зложив гармонійну і нотну музику. Дай Тобі, Боже дитино, руского народу, щастя і вистрелости на тій дорозі.

На кінець позволю собі слово до пан-Отців і зверну увагу на се, що просьвіта народу добре понята і добре ведена велике добро — а скривлена?.. Для того як присутним пан-Отцям всяке признанє — так тим, що могли, а не були, „memento“ най буде. Філя, як з нею не попливе чоловік, она єго замучить. Творене читалень поступав звільна. — Сподіватись однак скоршого ходу по знаменитім пастирським листі Преосвященного Еп. Андрея.

3 політичного поля.

Нині (6-го падолиста) зібралась державна рада на 7 засіданє. На дневнім порядку стоїть дискусія над знесенем §. 14-го, поміч для навіщених повенею, два обжалованя кабінету гр. Туна і розправа над відповідію міністра Кербера на інтерпеляцію в справі розрухів на Мораві. В середу предложить др. Князьолуцкий бюджет на 1900 р. і тримісячну бюджетову провізорию.

Угорський сойм вибрав в суботу квотову депутацию. Президентом єї буде Кольман Тіса, референтом Фальк. Австрійська квотова комісія вибрала президентом гр. Шенборна, заступником Яворского, а референтом члена палати панів радника двору д-ра Бера (як в минулім році). Перше засіданє квотових депутатий відбуде ся 9-го падолиста.

Ві вторник вибере палата угорських маґнатів членів угорської делегації.

Чеські дневники виступили рішучо проти чеських демонстрацій і жидівських погромів. На Мораві з'організували чеські послы опозицію в обороні прав чеського язика. На чолі організації станули послы Странський, Шілені, Перек, Пражак, Куделя і Зачек.

На місце Просковеца вибрала оломунецька торговельна палата фабриканта Прімавезого послом до державної ради.

Гр. Голуховский виїде на днях до Пешту і Геделле, щоби уложити речинєць скликаня делеґацій. Припускають, що засідання делеґацій будуть продовжати ся до різдвяних сьвят та що рівночасно буде радив і австрійський парламент.

В Швайцарії відбулись на днях вибори до парламенту. З 730.000 управнених до голосованя взяло участь лише 330.000 виборців. Вибрано 83 вольнодумних демократів, 31 ультрамонтанів, 20 консерватистів, 9 соціальних політиків і 4 соціальних демократів. Взагалі характер парламенту не змінив ся.

Новинки.

— На конференції руских владик, що відбула ся на днях у Львові, рішено виступити перед краєвими властями в обороні духовенства, що веде борбу в користь переписки з правительственными властями в рускій мові. Рішенє то основане на розпорядженю львівської консисторії, виданим наслідком рескрипту намістника кн. Санґушка, в котрім виразно було наказано старостам, щоби з рускими парохіяльними урядами і в загалі з рускими сторонами ведено переписку руску. Таке доносить „Галичанин“.

Нотуємо сю вістку з дневникарського обовязку.
— **Дві неправди.** В дванадцяти стрічках удалось „Дѣлові“ подати будьто з Відня дві неправди. В виданю з 4-го падолиста читаємо таку новинку: „З Відня пишуть нам: Поминене посла Барвіньского при виборі до делеґацій було не случайне, але вповні євидомим ділом польского „кола“. Факт той сильно вразив пос. Барвіньского. Цікаво лише, чи він витягне з того консеквенції? — Посол Вахнянин був на авдиєнції у цїсаря в справі д-ра Кирила Студиньского. Кажуть, що др. Студиньский не відовзі буде іменованій на катедру старославянщини в університеті львівським“. — Стілько „Дѣло“. Отжеж промахнулось „Дѣло“, коли написало, будьто польське „коло“ євидомо не вибрало сего року пос. Барвіньского до делеґацій. Так не було. Рускі послы державної ради відбули 27-го жовтня вечером засіданє під проводом пос. Мандичевского. Присутні були: Барвіньский, Вахнянин, Гладішовский, Каратницький і Охримович. По заяві пос. Барвіньского, що він сего року не кандидує до спільних делеґацій і по такій же заяві других послів руского клубу приступлено до голосованя і трема голосами проти двох поставлено кандидатуру пос. Охримовича на члена делеґацій. Се факт протоколярно записаний. В слід за тим повідомлено 28-го жовтня рано польське „коло“ о ухвалі руского клубу. Для проясненя справи додамо ще, що від літ уложились межи руским клубом а польським „колом“ що-до виборів делеґацій діла так, що „коло“ не іменує руского члена делеґації галицької, а голосує льояльно на кандидата, поставленого руским клубом. Так сталося і сего року і таким способом вибрано найдавнішого з між руских послів посла державної ради, Охримовича, членом галицької делеґації. Пос. Барвіньский не буде проте в положеню тягнути які-небудь консеквенції. Се одна неправда. Другу неправду сказало „Дѣло“, будьто пос. Вахнянин був на авдиєнції у цїсаря в справі д-ра Кир. Студиньского. Пос. Вахнянин спростував вже сю неправду дописиою до „Дѣла“, сказавши, що він не мав нагоди від повних двох літ проситись на авдиєнцію до цїсаря в ніякій справі, тим менше в справі свого зятя і катедри старославянщини на львівським університеті. „Дѣло“ чуло, що десь зазвонили, але де? — того оно не тямить. „Дѣло“ думає як той галицький мужик, будьто цїсар роздає катедри на університетах та хап за брехню, коби лише на єго вийшло, коби лише доскулити рускому послови. Бідне!

— **Рускі кандидатури.** Оба сконсолідовані органи помістили в суботу відозву „краєвого руского виборового комитета“, в котрій поставлено кандидатами на послів до сойму краєвого в ліскім пов., д-ра І. Струтиньского, адвоката в Ліску, а в равськім пов., д-ра Мих. Короля. Підписів під сею відозвою нема. Може вже соромить ся п. Романчук покласти свій підпис побіч підписів платних агентів Росії... Для консеквенції відозва „Народної Ради“ в тій самій справі вийшла також без підпису.

— **Віденьські Січовики** мали на днях з кацапами велику „роботу“. „Руськіє младенцы“ вертали підпиту з якогось комерсу, а стрінувшись случайно з Січовиками, почали за приміром Дидицького „клярувати“ консолідацію. Але що Січовики не Романчуки, тож „руськіє младенцы“ дістали відповідь, що кацапи „зволоч“, а зі „зволочію“ порядна людина не входить в консолідацію. „Младенцы“ були обиджені і зажадали від Січовиків гонорової сатисфакції, а щоби поладнати справу, зайшли до кофейні. Тут відповіли їм Січовики, що поединку ніхто від „зволочи“ не приймає. Тоді почав один з „младенцев“ робити бурду, а Січовики відповіли

на се палицями і кулаками. »Робота« продовжувалась не дуже довго. Побіда була по стороні Січовиків. Один з них поломав палицю на хребті »младенца«, а другим попухли руки, бо звідомо, що члени тіла нашої тверді є дуже тверді. Так закінчила ся проба консолідації у Відні. Додамо ще, що »младенцевь«, яко визиваючу сторону забрано — куди? На се відповість нам народна російська пісня:

»А ми пайдьом на паліцію,
Защищать сваю амбіцію«.

В Гусятині, як нам звідтам доносять, відбулось справозданє посла на сойм і маршалка повітового, гр. А. Голуховского. Збір був зовсім нечисленний, заінтересоване невелике. Духовенство руске майже уділу не взяло. Бо якже-ж може бути инакше, скоро гр. Голуховский бере в пр текцію приміром Мельника з Нижбірка, віта, що судом був засуджений за богохульство Пречистої Діви. Милосердіє може бути тут чешнотою католика, але протекція в таких случаях є проступком. — Ну! а граф засідає навіть в раді повітовій поруч Мельника. Граф приложив свою руку до того, що при виборах до ради повітової оминено священників руских, тож і недивниця, що навіть рускі запрошена не анімують. Межи иньчими річами чудесне було внесене на зборах п. К. Цівьского, що жадав наложеня податку на прості сірники — не на сальонові, мотив, щоби хлопц так много сірників не набували, бо се є причиною нещастя. Заходить однак питанє, чи тоді не купували би хлопц сальонових сірників.

З вікна третього поверха в Гранд-готелі у Львові кинув ся в неділю пополудни на подвірє пасажу Гавсмана 50-літній Бровіслав Срочанський, окоман, тепер без занятя, жоватий, батько чотирох дітей. Коли відвезено єго до шпиталю, прийшов виравді до памяти, але відмовив всяких поясненє що-до причини розпучного кроку. Показало ся, що він носив ся вже давно з гадкою самоубійства, але родина кілька разів перешкодила єму. Два рази відобрано єму давнійше револьвер, а третій раз відобрав син єму револьвер перед наміреним самоубійством. Донька, що мешкає у Львові поясняла сей крок батька журбою по причині браку занятя.

Жінка гімназйальним професором. Міністер просвіти на Угорщині, Власіч заіменував панну, дра Варвару Тедеші, звичайним професором при італійській гімназії в Реці. Єсть се перша жінка на Угорщині, що одержала посаду професора.

Цісар про »hier«. В суботу відбув ся в королівськім замку в Буді обід, по котрім цісар відбув cercle і розмовляв з ріжними послами угорского сойму на тему квотових депутацій і спільних делегацій. В розмові з пос. Гаярі порушив цісар жизненну в теперішній хвилі справу мельдовань резервістів в ріжних мовах. Монарха звернув увагу на характеристичний факт, що резервісти армії гонведів, хоть уживають угорської мови, мельдують ся словом »hier«, мило що суть управлені зголошувати ся в своїй рідній мові. Натомість на зібранях контрольних спільної армії дає ся завважати впрост відмінний об'яв. Пос. Гаярі відповів, що по єго гадці, німецькій мельдунок гонведів належить приписати похибці, або случаєви. Дальше підніс цісар, що иньші народности Угорщини, як Румуни, пішли вже за тим приміром і мельдують ся в своїй рідній мові. В сей спосіб національній справі заострюють ся, а через се однастайність армії наражена на небезпечність. Пос. Гаярі замітив, що в таким разі языкове питанє в армії стає первостепенною квестією Угорщини. В правительственных, угорських кругах думають, що президент міністрів, Сель відповість на однім з найближших засідань сойму на інтерпеляцію, поставлену пос. Барабашем в справі увязнень резервістів, що місто »hier« викрикували на контрольнім зібраню »jelen«.

Окрадено львівську »фурдигарню«. Місячної ночі закипили собі якісь відважні »промисловці« з нашої поліції, вломили ся до »фурдиги« при ул. Слонечній по переписованю зелізних крат і забрали річи якогось Вільзона, що відсиджує кару за злочин обиди маєстату. Вартість тих річий представляє суму двіста зр. Сеї чудової ночі почув хтось на Слонечній улиці пісню »Ой місяцю, місяченку, не світи нікому!... Може бути, що она поможе поліції відкрити веселих і дотепних »промисловців«.

Вольф над Реном. Ми доносили вже, що Вольф виїхав над Рен продавати свій політичний розум, не найшовши купця в австрійськім парламенті. В Еберсфельді і Нормінбергії (над Меном) слухали єго товариші »всегерманьского« товариства спокійно, але в Моґундії понеслись з галерій і амфітеатру численні епітети в роді зрадник і Schuft. Слухачі обидились іменно тим, що Вольф назвав клерикалів зрадниками німецкости.

Віте в бальоні. Англійський вожд в Лядіеміс зніс ся 28-го жовтня в бальоні Сартіо понад місто, щоби розглянутись в позиціях Боєрів. Бальон зніс ся однаков лише на 1200 стіп, коли противно Боєри усадовились на сусідних узгір'ях вначно висших. Акція Вітого була поваж-

на, повна стратегічного дотепу. Та не так зрозуміли єї чорні тубильці. Они окружили місце, з котрого підніс ся ся бальон, стали танцювати і кричати, а собі на ухо говорити: Білий вожд поїхав на небо, щоби упросити в англійского бога побіди над Боєрами.

Два франки за пощочину акторки. В однім із париских театрів дві співачки не могли себе знести. Робили вони собі ріжні пакости. Одна з них особливо утікала все перед кінцем сцени за куліси і унеможливила своїй товаришці богато сценічних ефектів. Але раз якось озлоблена товаришка влетіла за нею за куліси і вимірила їй пощочину. Справа станула перед судом і пошкодованій признано... два франки за пощочину.

Незвичайна нагробна статуя. Бідикль збуденнів уже між людьми, але як нагробна статуя — се хіба невидана іще річ. Аж ось ввела її в жите одна молода вдовичка в Ріо де Янейро. Познайомила ся вона із своїм нещасливим чоловіком на одній із прогульок циклістів. За сим знакомством слідувало подружжє. Товаришувала єму вірно на ровері житя. Коли помер по якимсь часі, жінка не могла дозволити на се, аби єго похоронено як звичайного смертельного. Казала зробити з мarmору статую: він і вона їдуть на ровері в одіжці циклістів, яку мали на собі тоді, коли пізнали ся. Статую сесю відслонено в присутности кількох товариств. Се свята зробило глибоке вражіє на присутних, що повертали серед »загального жалю« з кладовища домів.

Мода між Муринами. Ляді Бром, що вернула тепер по довгім побуті в Ст. Тріндат до Європи, описує у своїх памятниках дуже цікаву річ, в якій спосіб приходять Мурички до найновіших взірців моди: Коли яка дама прише до якої мурички-кравчині свою сукню до поправи, тоді ся кравчиня скликує усі свої товаришки і сусідки; вони роблять собі після сеї сукні взірці і таким чином утримують ся все на степені найновішої моди.

Новий спосіб лічення віспи. Перед п'ятьма роками появил ся в Копенгазі брошура молодого лікаря Нільса Р. Фінзена, що наробила богато крику в тамошнім лікарськім сьвітї. Подала она цілком нову систему лічення віспи опираючи ся на теорії діланя хемічних промінів на людські організми і бактериологічні устрої. Др. Фінзен пересвідчив ся, що хемічні проміні сприяють розвоєви бактерій. Треба лише усунути хорого на віспу із під діланя хемічних промінів сьвітла, аби спинити дальший розвій хвороби. У днину треба заслонювати щільно вікна, а в ночі сьвітити лампою з темно червоним кльощем, аби запобічи горячці. Так лічена віспа враз із звичайними, протигорячковими, лікарськими средствами минає в протязі 8 до 12 днів і не лишає по собі ніяких слідів, що були досі таким пострахом для всіх хорих на віспу. — Теорию Фінзена прийнято з недовірем, численні однак дуже щасливі перебіги лічення з'єднали сему методови численні признання. Нині є у кожнім шпиталі і на кожній клініці »сала Фінзена«, заосмотрена в червоні шибї, кльощі і заслони, в якій лежать хорі на віспу. Сю систему прийнято в Швеції, Норвегії і Данії. Небавом потім заложено в Копенгазі лічний Інститут проф. Фінзена і стацію досьвідів, на скілько проміні сьвітла впливають на живі організми. Вислідї є незвичайно важні. Проф. Фінзен виказав, що проміні сьвітла лічать всі бактериологічні шкірні хвороби.

Переписка редакції і адміністрації. Вп. Красн. в Шдв. Висилаємо точно. Причина лежить в почті. Неодержані числа висилаємо в друге. — Впр. о. І. К. в Ол. З замітками Вашими вповні годимось. Сли духовенство перестане займатись читальнями, то тоді всяка робота священника в церкві піде на марне, бо зіпсують єї видавництва в роді тих, про які згадує. Тим то для нас так симпатичне є посланє Впр. Еп. Андрея, що взиває духовенство до пильнованя економічного і просвітнього руху поміж нашим народом. Священик в читальні може зробити дуже багато, а річию єго обовязку і совісте усунути те, що підкопує повагу Церкви і народности. — До кінця року прийде нам ще три злр.

Телеграми.

Відень, 6. падолиста. В суботу відбулась рада кабінету. Ухвали повіз гр. Клярі цісарєви до Пешту. Догадують ся, що ухвала дотикала заяву, яку має дати гр. Клярі нині в парламенті при розправі над §. 14. При сій нагоді обговорит гр. Клярі з Селем справу угоди і квоти.

Білгород, 6. падолиста. В сербских, правительственных кругах викликав дуже прикре вражіє факт, що король Александер в часі свого побуту в Відні не удостоїв ся відвідин цісаря. Король Александер продовжив був нарочно свій побут у Відні аж до повороту цісаря з Пешту. Що лежить в тім політичний мотив, на се в ка-

зує ся обставина, що цісар відвідав грецкого короля в готелю »Imperial«, в котрім рівночасно мешкав також сербський король.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Матвій Цьома.

(Далі).

Перед людьми, що були ласкаві до нього, — поводив ся Матвій трохи свободнійше. З ославленого дурня — став нараз путящою людиною — ніби глузди єму вернули ся. Жалував ся, бувало, на тих, що єму при роботі дошкулювали своїми щипкими дотепами, нарікав на матір, що єго кривдила. За єго гроші, зароблені попередно на поденщині і сего року на службі — догоджує вона собі, як має бути, купує нове одіє, святачну сукману, варить собі лучшої страви, посилає Миколі до війська гроші, вже від тепер купує для свого любимця новий ремінь з блищачими гудзиками і »паньські« (се-б то суконні) штани. Сама їздить раз-у-раз з тим вдівцем до міста, а єму, Матвієви, і колача не привезе в гостинці — а прецінь то така лакома річ... колач. Тай такий єму хосен з того, що служить. Добре бодай, що не потребує гододати — а то справді передше, доки Матвій був на домашнім »харчу« — по-за бараболою — не бачив на очі теплої страви... Їм — себ-то мамі, Миколі і богачєви Максимови — все найдуть ся відкись гроші і на лижку доброї страви, на коралі, на сірак, чоботи »на корках«, і на всілякі »придбахи« у місті, а він — бувало — сьвітит дірами, подертими ліктями і колінами та працює о голоді й холоді. Як би не те сім'я, що бувало крав у коморі — то вже й заслаб би був від тої бараболі; бо вже вона йому — як казав сам Матвій — боком вилазила. Ще гірше, як коли часом впімнув ся, бувало, »за своє« та попросив у матери їсти. Тоді не лише, що їсти не дали »за кару« ще й наганьбили, поштуркали в плечі тай виправили голодного на роботу.

Чому то Микола — оповідав — Матвій такий гладонький, гей який богацький син. А бутний та прикрій, що й не можна до нього слова по людськи поговорити. Най йому там хоч уха у війську накрутять, та може трохи »присяде«. Нічого, бувало, не робить, вбере ся у свою нову камизельку з червоними пароллями, підпереже ся широким ременем, закурить »дзигар« тай вганяє по селу за дівчатами, або у корчмі напиває ся. А я — кінчив Матвій далі свої елегії — служив і служу для них, для мамі і для Миколи, і за наймита, і за наймичку і за товаришу — гірш жидівского попихача. Коби були бодай їсти по людськи давали, — а то — пес був би там не втримав ся...

Вже то Матвій про що не зачав, бувало, говорити, а все на їду зійшов. Зморений, збіджений тай — голодній кумі хліб на умі...

За лучшим харчом та спокійнішим житєм — Матвій якось повеселійшав. Вичепурнів, розбалакав ся, подужав на силах і наче змудрів. Десь і пессімізм його давний подів ся.

Е та бо наш Матвій тепер відмок, як конопля в воді — звичайно »ксьондзів наймит«. Не дурний вигадав таке прислів'є. А то перше така була нужда ніяка, що й дивитись було ні на що. А який він тепер зробив ся делікатний, а гонорний — ніби пан писар. Тепер би він десь на Горщину й не подивив ся. Тобі би, сину, тепер і до сліпої Таньки посилати старостів не соромно. Коби ще лишень пава за капелюхом — то вже був би з тебе цілий кавалєр.

(Далі буде).

Послідні вісти.

На нинішнім засіданю парламенту президент посьвятив згадку пос. Волянови, почім забрав голос пос. Мілевський, щоби зложити заяву в імени польского кола в справі §. 14. Бесідник думає, що належить начеркнути границі, в яких §. 14. уживати можна.

Дальше зазначає Мілевський, що параграф сей потрібний, однак єго над'уживано і то з причини несьвідомости права. Ревізія сего параграфу конечна. Вичеркненє сего параграфу не є вказане. Коло польське буде голосувати за нагlostию внесеня Пергеля і Кайзера в справі обмеженя уживаня §. 14., а против внесеня Дашиньского, що домагає ся вичеркненя сего параграфу.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Прїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова	
посп.	особ.		
приходить о годині			
6:10	з Чернівців (Ілкан, Галацу), Станиславова	6:20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
6:50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно	6:15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
7:10	з Зимної-води	2:08	» » дв. Підзамче
7:40	з Янова	2:45	до Ілкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави
7:55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8:30	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа
7:44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	9:10	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)
8:05	» » на дв. головний	9:25	до Янова
8:15	з Сокаля, Рави рускої	9:35	до Підволочиск, Бродів, Гусятин дв. Підз.
9:00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.	9:53	» » дв. гол.
11:15	з Ярослава і Любачова	10:10	до Белзця, Рави рускої, Сокаля і Любачова
1:50	з Ілкан, Чернівців і Станиславова	12:50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл.
1:01	з Янова	»	тільки в неділі і свята
1:40	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно	2:15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і свята
2:20	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.	9:45	до Ілкан (Ясс, Букарешту)
2:35	» » на дв. голов.	2:55	до Кракова (Відня) Хавірки ч. Рятів
5:55	з Сокаля, Белзця і Любачова	3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.
		3:15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.
		3:20	до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.
		3:26	до Брухович
		5:25	до Ярослава
Ніч			
8:45	6:10 з Кракова (Відня) Самбора, Хирова	6:21	до Ілкан, Радовець, Кімполонга, Сучави
	6:20 з Ілкан, Сучави	6:40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.
	з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і свята	6:50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.
	7:58 з Брухович від 7. мая до 20. вересня і від 16. вересня до 10. вересня вкл. щоденно	7:00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша
	8:14 з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.	7:10	до Сокаля і Рави рускої
	9:21 з Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.	7:20	до Тернополя дворець головний
	9:55 з Кракова (Відня, Берліна), Сякова, Пешту	7:42	» » дворець Підзамче
12:30	10:10 з (Київа), Ілкан (Букарешту), Сучави	7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900
	10:08 з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.	8:35	» » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.
	10:25 » » на дв. голов.	9:10	» » 1. чер. до 20. жов. в нед. і св.
	10:30 з Лавочного (Пешту) Хирова	2:36	до Ілкан (Ясс, Галацу), Сучави
	12:10 зі Скольного, Калуша	10:40	до Кракова (Відня, Варшави), Сякова
	3:05 з Підволочиск і дворець Підзамче	11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
	3:30 » » дворець головний	11:32	» » дв. Підзамче
2:16	6:00 з Кракова (Відня), Самбора, Сякова	4:10	до Кракова (Відня, Берліна)
		5:50	до Брухович від 7. мая до 10. вересня

ЗАМІТКА: Години нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейський різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красієвських ч. 5) уділяє всяких в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзд.

Всілякі

КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потручення
провізії або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ”

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впресв. Митроп. і Пресв. Еп. Ординариям всіх трех єпархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські знаряди, вбіє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливых.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 вносятся:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва специальна	842 „ 40 „	

Тарифи „Дністра” дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпробовно. До кінця 1898 року вносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси „Дністра” приймає Банк краєвий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністеръ” в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускїм язїці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністеръ”, стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський вносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрѣ”. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра”, приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просвіти”).

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупнї:

Світло церковне

впрост в фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посылках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко ВІНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Іншыї товари по умірених цінах.

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ

Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА

комедия в 3. актах з сільского житя.

Ціна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА

історична трагедия в 5. актах — з другої половини XVI. віку.

Ціна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа

шутка в 5. актах з міского побуту.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР

комедия в 1. актї опрацьована після німецкого.

Ціна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно

оповіданє з льотерійних пригод.

Ціна книжки 15 кр.

На поchtову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Галицкий Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4⁰/₀ АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм,

3¹/₂ АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всі иншыї находячі ся в обігу 4½% Асигнати касові з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідження.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекція.